

τια, δὲ δίνει καμιά σημασία σὲ τέτια ἀσήμαντα πράματα. Ως τόσο ἔγω ἐπιμένω σ' αὐτὸν καὶ τοῦ συστατικού φιλικώτατα τὸν τρίτο τόμο ποὺ θὰ βγάλει, νὰ μᾶς τοὺς δώσει μὲ πρόλογο δικό του, γιὰ νὰ δοῦμε ἐπιτέλους πῶς τὴν βλέπει τὴν ποίηση καὶ λόγου του, γιατὶ καμιὰ φορά δ ποιητὴς δ, τι δὲ μᾶς δείχνει μ' ἀλάκαιρη τὴν ποίησή του, μᾶς τὸ φανερώνει μὲ μιὰ λεζούλα τοῦ προλόγου του—ποὺ εἶναι, νὰ πούμε, κουβέντα μὲ τὴν ἴδια του τὴν ψυχή.

ΙΕΙΟΝΑΣ

ΚΥΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΥΝΙΚΟΙ*

Ο ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ δίνῃ ὥρατα μορφὴ σχεδὸν σ' ὅλα δσα ἀνήκουν στὴ φύση του. Μιὰ φορά ἔδειξε στὸν κόσμο καὶ αὐτὸν τὸν κυνισμὸν ἀκόμα σὲ ἀστραφτερή, δυνατὴ δψη δ κυνισμὸς τῆς ἐποχῆς μας δμως εἶναι ἀνέκραστα σακάτικος καὶ ἀνούσιος.

Οι Ἡράδες κοιμοῦνται μ' ἀγωνία γιὰ τὴ δύναμή τους. Ξέροντας πῶς γεννήθηκε μιὰ νέα θρησκεία στὸν κόσμο, βιάζονται νὰ ἔξολοθρέψουν δλους ἐκείνους ποὺ πιστεύουν στὸ δυνατὸ μιὰς βασιλείας ἀνθρώπινης στὴ γῆ. Είναι συνθησμένοι νὰ θερροῦν τὴ γῆς ὡς βασιλεῖα τῆς φρίκης τους σὲ δλη τὴ αἰώνιότητα.

Ο θάνατος καταπίνει μυριάδες θύματα, ἀφανίζονται ἀκριβῶς οἱ πιὸ ἀπαραίτητοι γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς ζωῆς—ἐκεῖνοι πόδουν πίστη. Γι' αὐτὸν τὸν ἔξολοθρεμὸν ἀνθρώπων μπορεῖ κανένας νὰ μιλῇ μ' ὄργη μονάχα, μὲ φρίκη ἢ—μὲ τὸ στοχασμὸν πῶς δλὸς εἰν' ἀθάνατος—νὰ σωπαίνῃ γενναῖα. Θρῆνοι θέταν ἀταίριαστοι καὶ τὸ συμπόνεμα τόσο προσβλητικό, δσο εἶναι κ' ἡ ἐκδίκηση ἀνηγκαλα.

Ως τόσο δὲν εἰν' ὁ θάνατος πόδει τὸ κρύα τῶν φόνων, μὲ ἡ φρενοβλάστεια ἐκείνων ποὺ ἀποκτηνόθηκαν ἀπὸ τὸν τρόμο.

Σὰν ἔρχεται δμως δ θάνατος δίκαια, στὴν ὥρα του, γιὰ νὰ σαρώσῃ ἡσυχα ἀπὸ τὸ δρόμο τῆς ζωῆς τὸ ἑτοιμόρροπο, τὸ ξεχαρβαλωμένο, τὸ μισόνεκρο—μὲ τί ἄλλο νὰ τὸν δεχτῇ κανεὶς παρὰ μ' εὔγνωμοσύνη;

Κάποτε ἵσως ἔξιζει τὴν κατάκριση, δσο ἐκτελεῖ τὸ ἔργο του μ' ἀμέλεια—μερικοὶ ἀνθρώποι ζοῦν

* Η ἀρχή του στὸ περασμένο φύλλο.

πῶς ἀνάγκη νὰ καμη δ, τι μπορεῖ γιὰ νὰ καταδαμάσῃ τοὺς Ἑλληνες, ποὺ ἐφοδίαζαν τὴ Ρουσία μὲ στρατιωτικὸ διλού. Μὰ τοῦς αμε καὶ ἄλλα. Ἐνέργη σε καὶ δοθήκανε τὰ παταλίκια τοῦ Μοριά καὶ τοῦ Λέπανθου στὶς δυό του γιούς, Βελῆ καὶ Μουχτάρη. Ζήτησε τότε δ γερολύμος τῆς Ἡπειρος ν' ἀρπάξῃ καὶ τὴν Ἀγιά Μαύρα Ἐδῶ δμως χτυπήθηκε ἀπὸ τοὺς Ρούσους, βοηθούμενος ἀπὸ πολλοὺς μας ἀρματωλοὺς καὶ κλέφτες, καὶ γύρισε πίσω. Τὴ Ρούμελη ὡς τότο, καθὼς εἴπαμε, τὴν ζεσκούπισε. Ἐνας μονάχα, δ Νίκος Τσάρας, καταπιάστηκε δουλειὰ ποὺ μὲ πολλὴ νοικοκυρωσύνη τὴ χαραχτηρίζει δ ἰστορίας μας παράτολμη (1807). Ήπρε μαζὶ του 550 διαλεχτοὺς καὶ τράβηξε στὴ Μακεδονία, νὰ σμίχῃ μὲ τὸ Σερβὸ τὸν Καραγιώργη. Ἀπανωτές φορές ἀπόκρουτε τοὺς στρατοὺς ποὺ τρέζανε καταπόδι του, μὰ τέλος πολιορκήθηκε στὰ βουνά καὶ στὶς κλεισούρες τῆς Τζίχνας ἀπὸ δεκαπέντε χιλιάδες ἔχτρούς, καὶ μόλις πρόφταξε νὰ τραβηγτῇ στ' Ἀγιον Όρος, καὶ ἀπὲ ἔκει νὰ ξεκινήσῃ μὲ καίκις στὸ Σκόπελο Θέρθουμε τώρα τώρα στὰ θαλασσινὰ του καμώματα.

πολύ, ἔχγωντας τὸ λόγο πῶς δ σοφὸς πρέπει νὰ πεθαίνῃ στὴν ὥρα του.

Στοὺς κυνικοὺς δμως καθετὶ τὸ γερὸ καὶ ἀπλὸ φαίνεται ἀλλόκοτο καὶ φυσικὰ οὔτε καὶ φαντάζονται πόσο δ ήταν ἡ ζωὴ ἀνυπόφορη &ν ήταν ἀθάνατοι οἱ μπουρζοάδες.

Ο τρόμος τῆς ζωῆς τοὺς ἀνηγκάζει νὰ μιλοῦν πολὺ γιὰ δθάνατο καὶ νὰ τὸν συλλογίζονται πολύ γλείφουν λαχταριστὰ μὲ γλωσσα φοβιτσιάρικη τὰ κόκκαλά του—σὰ ζητιάνου!—καὶ τοῦ ζητιάνου δηγη προσοχή. Οι κρίσεις τους γιὰ τὸ δθάνατο ἔχουν δουλικὸ τόνο πάντα. Κάνουν σὰν τὸν δημητρέτη, ποὺ ἀπ' τὸ φόβο μὴν ἡ κυρὰ τὸν πιάσει πὼς ἔφεγε τὴ ζάχαρη, ζητάει νὰ τῆς καταπράγη τὸ θυμό ἀπὸ πρὸν μὲ κολακείες χοντρές.

Φοβῶνται τὸ δθάνατο καὶ καθὼς φαίνεται ἀνυπόκριτα. Μέρα καὶ νύχτα οἱ μπουρζοάδες δὲ μποροῦν νὰ λυτρωθοῦν ἀπὸ τὴν τρομάρα τοῦ δθάνατου κι δμως συνθέτουν πρὸς τιμή του δμνους φευτὶς γε μάτους στολίζουν τὸ σκέλεθρό του μὲ χάρτινα ἀνθη τῆς κρύας φαντασίας τους, σκύουν μπροστά του καὶ σέρνονται μὲ τὴν κοιλιά, δίχως νὰ τολμοῦν νὰν τικρύουν τὸ δθέμο καὶ σοφό του πρόσωπο—ψιθυρίζουν κάτι γιὰ τὴν δύψηλὴ δύναμη καὶ τὴ θλιβερὴ δημοφιά τοῦ δθάνατου, ἐνῶ ἡ εἰκόνα του εἰν' ἀσχημη στὸ νοῦ τους.

Τοῦ λέν:

— Σὲ καρτεροῦμε μὲ χαρά!

Μέσα τους δμως συλλογίζονται:

— Ω καλέ, πρόσμειν ἀκόμα! Μόνο μιὲ μέρα, μιὰ στιγμὴ ἀκόμα!

Κι δ θάνατος παίρνει ἀπὸ πάνω τους τὰ μάτια μὲ περιφρόνηση. Πρέπει νέναι σωστὸς λιχούδης γιὰ νὰ κρίνῃ πόσο νάφηση ἀκόμα νὰ βαστάξουν οἱ συχαμένοι πόνοι τῶν συφιλιτικῶν, τῶν λεπριασμένων καὶ μαλακισμένων, πόσο δισταχτικὰ νὰ κόθη τὸ σὰν ἀπὸ καουτσούκ, σὰν ἀπὸ ἀξὸν ηῆμα τῆς ζωῆς τῶν χυδαίων.

Οι κυνικοὶ φοβῶνται τὸ δθάνατο, μὰ τόσο πιὸ πολὺ παίζουν μαζὶ του—τὴν ἴδια τυφλομύγα ποὺ παίζουν καὶ μὲ τὴ ζωή.

· Η ζωὴ ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸν ἀνθρώπο πράξεις, δημοφιά, δύναμη, δημοφιά.

Γι' αὐτὸν κ' οἱ κυνικοὶ:

— Ζωὴ δὲν ὑπάρχει, ὑπάρχει μόνο δ θάνατος...

Τὰ ἴδαικα ἔσθισαν, θέληση δὲν ὑπάρχει νὰ τὰ πλάση, μὰ ζὴ ἀκόμα νὰ δουλικὴ συνήθεια νὰ

λυγάη τὸ γόνα· κι αὐτὴ πλάθει εῖδωλα ποὺ οἱ κυνικοὶ τὰ προσκυνοῦν γιὰ νὰ μποροῦν νὰ κρύθουνται ἀνετα....

Κάποτε ἀνχοτενάζει δ κυνικός, μιμούμενος εἰλικρινῆ πόνο:

— «Γεύτηκα τόσο λίγο τῆς ήδονῆς τὸ μέλι καὶ τώρα πρέπει νὰ πεθάνω!....»

Δέσι φέματα! Επρεπε νὰ πῆ:

— «Εφαγα ἀπ' ὅλα ὅσα μοῦ ἦταν γλυκὰ καὶ τώρα εἶμαι φαρμακωμένος ἀπ' τὸ χορτασμό.

«Ζωὴ καὶ θάνατος εἶναι δυὸ σύντροφοι πιστοί, δυὸ ἀδέρφια γκαρδιακά, ἀθάνατα παιδιά τοῦ ἀθάνατου καρποῦ». Τὸ ἔνα εἰν' ἀπὸ ἀχτίνες ἥλιου, σκεπασμένο μὲ τὰ φτερά μαγευτικῶν καὶ μυστικῶν ὄνειρων περνάει βουλζούτας, φλογερὸ αἰώνια ἀπ' τὴ φωτιὰ τῆς πλάστρας πράξης, μανιακὰ σπάταλο, ἐρωτεμένο πάντα. Τέλλο συλλογισμένο, ἀπλό, ὀλόλευκο, μὲ ἀγέρωχη ἀγνότητα, μεγαλόπρεπα αὐστηρό, καθὼς ἡ θαλασσα σὲ γαλήνια νύχτα, μὲ βαθειὰ μάτια πόδουν τὸ χρῶμα ζάστερου βραδινοῦ καλοκαιριτικού οὐρκνοῦ καὶ μέσα τους ἀστράφτει ἡμερη μιὰς ἰδέας ἀγάπης στὴ ζωὴ κ' ἔνα χαμόγελο γλυκὸ γιὰ τὸ ἔργο της.

Η ζωὴ σπέρνει ἀδιάκοπα σ' ἀλάκερη τὴ γῆ τους σπόρους της κι ὅλα τρεμουλιαζοῦν ἀπὸ χαρὰ στοὺς δρόμους της κι ὅλα προκόπου, ἀνθοῦν μὲ χιλιαρά μύρια φωτερὰ χρώματα, γελοῦν καὶ τραγουδάνε μεθυσμένα ἀπὸ τὸν ἥλιο. Μὰ στὴ δημιουργία της εἰν' ἡ ζωὴ πάντα ἔνας ποὺ γυρεύει, μόνο μεγάλα, δυνατὰ κ' αἰώνια θέλει νὰ πλάθη. Σὰ δην νὰ πεισθεῖ τὸ μικρόχαρο, τέλινυτο κράζει στὸν ἀδερρο της:

— Δυνατέ, βοήθα! Τοῦτο εἶναι θυητό....

— «Ο θάνατος δημητρεῖ δημοφιά! τὸ ἔργο τῆς ζωῆς....»

* *

Ο κυνισμὸς προβάλλει μωρὸς στὸν ἀνθρωπὸ μὲ τὸ παρδαλὸ φόρεμα τῆς «καινούριας ὁμορφιάς».

Τὸ μέτρο τῆς ζωῆς εἰν' ἡ δημοφιά! κρυγάζει δ κυνικὸς μὲ ξένα λόγια, ποὺ τὸ βαθὺ τους νόημα γυρνᾶ ἐναντίον στὸν κυνικό.

Ολόγυρα σακάτικα παιδιά τῶν ἐκφυλισμένων μπουρζοάδων—παιδιά χωρὶς αἴμα στὶς φλέβες—μισάρρωστες γυναῖκες, ποὺ τὸ αἰσθημα τῆς δημοφιάς ἔχει πεθάνει μέσα τους, νέοι λυωμένοι ἀπὸ τὸ ξεφάντωμα, γέροντες βασανισμένοι ἀπὸ τὸ ρεματιτιμό, σακάτιδες ἀπ' τὴν ποδάγρα, φρενοβλαμένοι...

Στοὺς δρόμους—τὰ ζωντανὰ μνημεῖα τῆς δη-

§ 12

Θαλασσινὰ κινήματα.

Μοριάς λοιπὸν καὶ Ρούμελη βρισκόντανε στὰ χέρια τοῦ Ἀλῆ, τοῦ Βελῆ καὶ τοῦ Μουχτάρη, ἔταν ὑπογραφόταν ἡ Συθήκη τοῦ Τίλσιτου μεταξὺ Ρουσίας καὶ Γαλλίας. Σ' αὐτὴ τὴ Συθήκη οἱ Ρούσοι παραχωροῦσανε τὰ Ἐρτάνησα στοὺς Γάλλους, καὶ τραβοῦσανε τὸ στόλο τους ἀπὸ τὰ νερά μας. «Οσοι λοιπὸ νησιώτες εἴχανε σηκώσει κεφάλι ἀκούγοντας τὰ λόγια τοῦ Ρούσου ναύαρχου, ἀναγκαστήκανε τῷ ράχᾳ νὰ γυρεύουν νὰ μαλακώσουν νε τὴν Πόρτα μὲ Πρεσβεῖες καὶ μὲ χρηματικό. Τὰ ἴδια τὰ παλιὰ τῶν περασμένων μερικῶν αἰώνων, δ μως μὲ δίχως σφαγὴς αὐτὴ τὴ φορά, χάρη στὴν Τούρκικη τὴν Ρουσοφοβία. Οἱ Νυδριώτες ως τόσο παραλίγο νὰ πάθουνέ ἀσκητην συφορά, ἐπειδὴ ἀνεβάσαντ

